

Cooperació catalana

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Octubre 2016

Any 37è

PVP 3,00 €

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

**Cooperatives d'alumnes, aposta
pel futur de l'economia social.**

Pàg. 10

**Ana López, Coop 57,
la transformació social
que no cal inventar-se.**

Pàg. 13

**Mujeres Pa'lante,
la construcció
de la dignitat.**

Pàg. 16

**Salut cooperativa,
la tornada
de vacances.**

Pàg. 24

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenió de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, Scll
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

www.cronda.coop

1 de cada 4 catalans i catalanes de més de 16 anys treballa, compra o participa en una cooperativa

Al Col·lectiu Ronda apostem perquè el centre de l'economia siguem les persones

Al servei de les cooperatives i l'economia social

Assessorament, gestió i suport a l'administració d'empreses cooperatives, fundacions i organitzacions sense ànim de lucre en l'àmbit laboral, comptable, fiscal, econòmic i de consultoria especialitzada

ASSESSORAMENT JURÍDIC COMPROMÈS

 Col·lectiu Ronda

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca i Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna,
Enric Dalmau, Agnès Giner, M. Lluïsa
Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés,
Jordi París, Joseba Polanco, Esteve
Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília.

*Els autors són responsables dels
articles signats. Ni la direcció de la
revista ni els editors comparteixen per
força les opinions que puguin reflectir
els textos aquí inscrits*

Foto portada: L'Apòstrof, SCCL

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL.

Dipòsit legal B-22.823/80

ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en
paper ecològic.

 **Generalitat
de Catalunya**

Sumari

04

TORNAVEU

Oscar Rando, educador social i
president d'Eticom-Som Connexió, SCCL

05

EDITORIAL Va d'aniversaris.

06

NOTICIARI. *Agnès Giner.*

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Pla de gestió 2017.
*Confederació de Cooperatives de
Catalunya.*

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Cooperatives d'alumnes, aposta
pel futur de l'economia social.
Pep Valenzuela.

13

L'ENTREVISTA.

Ana López, Coop57, la transformació
social que no cal inventar-se.
Montse Pallarés.

16

ESCOLA D'ESTIU ESS

Mujeres Pa'lante, la construcció de la
dignitat.
Montse Pallarés.

19

FESC V

Ja hi tornem a ser: V Fira d'Economia
Solidària de Catalunya.
L'Apòstrof, SCCL.

21

RESSENYA

Hi ha vida més enllà del capitalisme?
Montse Pallarés.

22

SALUT COOPERATIVA

La tornada de vacances: com
reincorporar-se a la normalitat i
no morir en l'intent.
Claudia Aguilar.

23

OPINIÓ

Emprendre, un ofici que es pot aprendre
Daniel Jover.

25

CUINA AMB CALMA

Canvi de rebost.
Mireia Ribas.

26

BIBLIOTECA

Donació de llibres.
Retalls.
Elisenda Dunyó.

Un parell de preguntes (que són quatre) a:

Oscar Rando

(Barcelona, 1972), educador social i president d'Eticom-Som Connexió, SCCL

El que em sembla més atractiu del cooperativisme és la possibilitat, lligada a una activitat econòmica, de construir junts i juntes les transformacions necessàries per a l'altre món possible.

El que menys em convenç del cooperativisme és, potser, com a la resta d'activitats de tall «social», una consciència i un compromís més generalitzats. Som pocs (cada vegada més) i moltes vegades tractem el cooperativisme com si fos una alternativa massa idealitzada i no com una alternativa real a molts dels problemes amb els quals convivim. De totes maneres, això és més un problema de com entenem el cooperativisme i no pròpiament del cooperativisme.

Pel que fa al futur de les telecomunicacions cooperatives, veig futur a tot el que sigui capaç d'integrar economia, ètica, persones i medi natural i en aquestes coses estem treballant des d'Eticom Som Connexió. Si volem canviar la nostra relació amb el món a través de l'economia, les telecomunicacions comunitàries i cooperatives seran determinants. No serà fàcil, però ho farem.

Considero possible un futur cooperatiu en tots els sectors econòmics. Sí, però sense aclaparar-nos. Això és una cursa de fons. Centenars d'anys d'atrocitats en nom de l'economia d'uns pocs, no canviaran tan ràpid com ens agradaria. Segurament tampoc seria el millor. Com deien els meus avis, pas a pas i amb bona lletra. Només així passarem de l'economia d'uns pocs a l'economia nostra per a uns molts. El que s'ha fet fins ara és impressionant i el que s'està fent és molt il·lusionant per acabar poder consumir tot tipus de productes i serveis provinents de l'economia solidària i cooperativa.

Va d'aniversaris

La dita popular ens explica que «A la tardor, el dia porta espardenyes», tenim menys hores de sol i l'equinocci marca el compàs de jornades de llum cada cop més curtes fins al solstici d'hivern. La tardor també és època de retrobaments i d'encontres, de passar estones davant un cafè en bona companyia i de celebrar coses. Per a la Fundació Roca i Galès, aquesta tardor de l'any 2016, les retrobades, els encontres i la celebració seran encara més grans, enguany, celebrem un aniversari, el nostre: el 40è aniversari de la fundació, que va es va constituir el 6 de juliol de 1976. Amb aquest motiu el dissabte 5 de novembre clourem tot un semestre ple d'esdeveniments.

Uns dies abans, els dies 21, 22 i 23 d'octubre tindrà lloc, com ja és tradició, la Fira d'Economia Solidària de Catalunya, que fa cinc anys plena de salut i de ganes de canviar el món.

Per això, encetem la tardor plens d'esperança i de ganes de celebració i amb moltes ganes de compartir amb vosaltres el nou curs.

LA ROCA GALES ACULL EL CURS D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA – ESTUDIS EUROPEUS

El dia 19 de setembre va tenir lloc la primera sessió del curs d'Economia Social i Solidària – Estudis Europeus a la seu de la Fundació Roca Galès. El curs, coorganitzat per La Ciutat Invisible i la Xarxa d'Economia Solidària (XES), és una formació especialitzada que enllaça coneixements teòrics i pràctics sobre l'economia social i solidària catalana amb una dimensió específicament europea i mediterrània.

Aquest programa formatiu, que es durà a terme fins el juliol de 2017, té un reconeixement de 60 ECTS (crèdits europeus) i forma part del programa European Manager in Social Economy+ (EMISE+), finançat per la Unió Europea i desenvolupat en partenariat per la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya, el Centre Ressources Arobase (Grenoble, França), el Gruppo Cooperativo CGM (Milà, Itàlia), La cité de l'autre économie (Dijon, França), REVES – European Network of Cities and Regions for Social Economy (Brusel·les, Bèlgica) i l'Institut de Ciències Socials de la Universitat de Pécz (Pécz, Hongria).

Info i programa: www.formacio.coop

TERRASSA CREA UN CONSELL D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

L'Ajuntament de Terrassa ha aprovat aquest estiu el reglament del primer Consell Municipal d'Economia Social i Solidària existent fins ara a Catalunya, amb el suport i implicació de tots els grups municipals i d'entitats ciutadanes. El reglament del nou organisme establirà un marc de col·laboració i participació d'agents, entitats, empreses, projectes i ciutadania perquè es pugui donar veu, proposar, compartir i treballar les accions, els programes i les estratègies que han de servir per impulsar l'economia social a la ciutat.

Amb aquesta aprovació es constata la voluntat de l'Ajuntament d'apostar per altres fórmules o models de desenvolupament econòmic, que prioritzen el bé comú de la societat i posen al centre de l'activitat econòmica les necessitats de les persones.

El Consell tindrà per objectiu fomentar, impulsar i enfortir les experiències econòmiques basades en l'autoorganització de la ciutadania que no persegueixin el lucre, sinó satisfer les necessitats bàsiques, i que s'organitzin des del suport mutu, el compromís amb la comunitat, la igualtat i la democràcia.

ACTE CLOENDA DELS 40 ANYS DE LA ROCA GALÈS

Com us hem anat anunciant, la Fundació Roca Galès, l'editora d'aquesta revista, ha anat celebrant al llarg d'aquest 2016 els 40 anys de la seva creació. El proper 5 de novembre celebrarà la cloenda de les celebracions del 40 aniversari amb un acte molt especial al recinte Fabra i Coats de Sant Andreu (carrer Sant Adrià, 20, de Barcelona) a partir de les 7 de la tarda.

Ens agradaria molt poder celebrar el 40 aniversari amb la presència de totes les persones que d'una manera o altra han col·laborat al llarg d'aquests 40 anys amb la Fundació: membres del Patronat, dels diferents consells o comissions, proveïdors, usuaris, membres dels jurats del premis i persones premiades, alumnes de les jornades, entitats col·laboradores, etc. Només us demanem que ens confirmeu l'assistència al **932 154 870** o amb un correu a: **fundacio@rocagales.cat**.

Programa

19.00 h Recepció

19.15 h Inauguració

19.30 h Passi del vídeo corporatiu

19.50 h Parlaments diversos

20.15 h Cloenda

20.30 h Sopar

21.30 h Ball amb
La Vella Dixieland i
Marian Barahona

LA ROCA GALÈS PRESENT AL CONGRÉS D'INVESTIGADORS EN ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVA

CIRIEC-Espanya (Centre Internacional de Recerca i Informació sobre l'Economia Pública, Social i Cooperativa) celebrarà els dies 19 a 21 d'octubre a València el XVI Congrés d'Investigadors en Economia Social i Cooperativa, que tindrà lloc en el marc del 30 aniversari de la secció espanyola del CIRIEC, i amb la col·laboració del Govern de la Generalitat Valenciana, la Universitat de València i la Xarxa Enuies, Xarxa Interuniversitària d'Instituts i Centres de Recerca en Economia Social.

El tema general del XVI Congrés és «Economia Social: creixement econòmic i benestar», i hi ha confirmat la seva participació el premi Nobel Edward S. Rubin.

Segons el programa científic previst, el Congrés s'estructurarà en 8 tallers generals i 16 tallers temàtics paral·lels, en els quals es recopilaran els debats actuals, científics i pràctics, entorn de l'economia social, entre ells i especialment en aquesta ocasió, sobre la seva contribució a un creixement econòmic més equitatiu i al benestar social.

S'estima que hi assistiran uns 180-190 congressistes nacionals i internacionals. Entre aquests hi haurà una persona representant de la Fundació Roca Galès que explicarà el Centre de Documentació Cooperativa en el

taller especialitzat «Trobada de centres de documentació especialitzats en cooperativisme i economia social», que serà una bona oportunitat per visibilitzar el Centre de documentació de la Fundació Roca Galès a la comunitat científica.

Aquesta participació es dona en el marc del conveni de col·laboració signat l'any passat entre el CIRIEC i la Fundació Roca Galès.

Més info: www.ciriec.es i www.rocagales.cat

II FÒRUM D'ECONOMIA SOCIAL DE MONTRÉAL GSEF2016

El fòrum GSEF2016 és un espai de trobada de governs locals i organitzacions internacionals, així com altres actors d'economia social i solidària, coorganitzat per la ciutat de Montréal i el Chantier de l'Économie Sociale. Es tracta d'un espai molt interessant per intercanviar visions i pràctiques de col·laboració, experiències per crear llocs de treball que assegurin la qualitat de vida, que contribueixin a la cohesió social i que donin suport a un desenvolupament més intel·ligent i sostenible de les ciutats.

Amb la presència de representants de més de 50 països, el programa de tallers del GSEF2016 ha inclòs unes 100 iniciatives procedents de 37 països que reflecteixen la importància i la diversitat de les pràctiques que es duen

a terme arreu del món per respondre als desafiaments de les administracions públiques. Enguany una persona representant de la Comissió de Xarxes Locals de la XES ha exposat el procés d'articulació territorial que impulsen a Catalunya.

Més info i resolució final: www.gsef2016.org

MITJANS D'INFORMACIÓ COOPERATIUS

Al llarg de l'any 2016 ens hem de felicitar per la transformació en cooperativa de dos mitjans de comunicació més: La Directa i Malarrassa. Felicitats i benvingudes!

Més info: www.directa.cat i www.malarrassa.cat

LA FORÇA DE LES COOPERATIVES, TEMA CENTRAL A 'LA MAREA'

El mitjà de comunicació editat per una cooperativa, La Marea dedica el dossier central d'aquest mes al món de les cooperatives i a altres iniciatives d'economia social i solidària que han crescut durant els anys de crisi com una forma de competir amb el capitalisme.

La Marea és una revista mensual en paper i un mitjà digital diari que aposta pel periodisme rigorós i compromès, especialitzat en l'anàlisi, la recerca i la cultura. La publicació està editada per la cooperativa MásPúblico, 100% propietat dels seus socis lectors i treballadors, que els permet ser totalment independents de poders polítics i empresarials.

Més info: www.lamarea.com

PLA DE GESTIÓ 2017

**Confederació de
Cooperatives de Catalunya**
@cooperativesCAT

El passat mes ja indicàvem que arriben les dates en què hem de començar a enllestir el pla de gestió del proper any. Ara és el moment en què, com cada any, hem de fer les previsions per anticipar el que pot ser l'evolució de nostra cooperativa. Per què és necessari fer aquest pla a la nostra cooperativa? La gestió democràtica té com a base la transparència i això passa per establir què volem fer i cap a on volem que es desenvolupi l'empresa: és a dir, definir quins són els objectius que ens proposem pel futur.

Per tant, establir la voluntat del que hem de fer durant el 2017 per continuar el camí cap al futur és un pas necessari perquè les persones sòcies puguin avaluar permanentment el projecte. A les cooperatives, aquesta eina té una vessant molt important, pel que fa al funcionament societari, ja que permet establir el diàleg entre els diferents nivells de l'organització i és el document necessari pel correcte funcionament de la frontissa entre l'àmbit societari i el de gestió. És, per tant, un document fonamental dins del nostre marc de gestió participativa i democràtica.

A més, el pla de gestió ens ajuda a desenvolupar adequadament la gestió de l'empresa perquè quan avaluem el seu compliment i analitzem les desviacions obtenim una informació necessària per corregir o impulsar el rumb. D'aquesta manera, tenim un coneixement permanent de l'evolució de les variables empresarials i de com contribueixen a la supervivència de nostra cooperativa.

Definitivament, el perquè del pla de gestió és tenir les regnes de l'empresa i intentar conduir-la cap als objectius estratègics de la cooperativa, és a dir, cap a la voluntat de la cooperativa.

El procés d'elaboració del pla neix amb l'avaluació de la situació: veure on som, quina posició tenim al mercat, com desenvolupem el procés productiu, com hem fet créixer les competències de les persones de l'organització, quina posició financera tenim; en definitiva, què fem i com ho fem per, a continuació, reflexionar sobre els canvis que es poden produir a curt i mitjà termini i posar en marxa les mesures que preparin l'organització per als nous temps.

Per tant, en el marc de la planificació farem un recorregut establint els objectius de les diferents funcions empresarials: comercial, compres, tècnica i operativa, de persones, financeres i administratives; acabant amb els aspectes econòmic-financers, és a dir: el pressupost d'explotació i el pressupost de tresoreria.

D'aquesta manera, tindrem el pla de gestió com l'element que ha de servir per fer el control de la gestió de l'empresa, per incidir en l'assoliment dels objectius a curt termini, els quals ens han de portar a desenvolupar les línies estratègiques que ha establert la cooperativa.

Com a conclusió, podem dir que és l'eina clau per a la gestió democràtica: és l'element de comunicació entre el Consell Rector i l'Assemblea, així com entre el Consell Rector i la direcció, si n'hi ha. És el camí per fer mensualment el control de l'evolució de la cooperativa i avaluar les variables de gestió, el compte de pèrdues i guanys, el pressupost de tresoreria i el balanç.

A la cooperativa, la gestió democràtica no és possible si no planifiquem, aquesta és la base de la informació i la comunicació, tan necessàries per a la presa de decisions.

Cooperatives d'alumnes, aposta pel futur de l'economia social

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Sumen 62 les cooperatives d'alumnes que s'han constituït i formen part de la Federació recentment creada. A partir d'una proposta de la FeCEC, desenes d'experiències, a més de 27 centres educatius, passen a formar una xarxa que es planteja acompanyar i consolidar el que hi ha en marxa alhora que impulsar, promocionar i fomentar la creació de noves cooperatives.

Fa anys que algunes de les cooperatives de la Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya (FeCEC, amb 36 escoles), crearen cooperatives d'alumnes als centres. N'és referent històric el de l'escola Petit Plançó d'Olot, fa 30 anys. Allò no va tenir continuïtat, «però va donar vida a la idea i certificar la proposta», explica Joan Segarra, director de la FeCEC.

Més a prop, a partir del 2010-11, la Federació entomà com a projectes propis els iniciats a les escoles Sant Gervasi, de Mollet, i Petit Món, de Castelldefels, cooperatives d'alumnes que esdevenen «exemple concret i model per altres escoles».

El moment del llançament es produí quan, a través del programa Ara-coop, l'any 2013, s'impulsà com a línia de treball a tot el país la creació de cooperatives d'alumnes. L'acord posà a disposició recursos per l'acompanyament a les escoles. El programa creà

P. V.

Assemblea fundacional de la Federació de Cooperatives d'Alumnes del 9 de maig.

un equip de professionals, en aquest cas de la cooperativa Doble Via, per gestionar aquesta línia de treball.

El passat 2015 el nombre de cooperatives d'alumnes constituïdes arribà a 60 (ara ja en són 62), «a més, amb un salt molt positiu per nosaltres», subratlla en Joan, «perquè no totes les escoles que impulsen cooperatives d'alumnes són cooperatives, hi ha també escoles públiques, instituts i concertades no cooperativa».

Això era un objectiu: «sortir d'una certa endogàmia, ampliar la xarxa, valors i idees cooperatives; i ha estat molt interessant; més centres, més professorat molt conscienciat i amb molt d'interès per l'economia cooperativa i social han fet un pas endavant».

Un altre salt de qualitat: el maig d'enguany, les 62 cooperatives creen una federació (assemblea, consell rector i càrrecs) a partir d'una

proposta de la FeCEC plantejada en la primera trobada de novembre de 2015. Es passa de la cooperativa de centre o de curs dintre de l'escola a

“

«L'escola Petit Plançó d'Olot, creada fa 30 anys, és referent per haver donat vida a la idea i certificar-ne la validesa»

la «trobada de cooperatives que es feren, s'agrupen i fan xarxes, creant alumnes.coop». Per a tot aquest jovent i canalla, explica en Joan, «sobretot el tema xarxes socials, forma part de la seva vida i per tant hi ha un

contacte, una relació que els permet anar-ho treballant molt bé».

I al setembre començaran a fer un pla de treball, tot donant continuïtat al programa. El que vol dir, bàsicament: consolidar les cooperatives, crear seccions, dotar-se d'una imatge pública; i estendre's a més escoles, ampliant l'espai per al cooperativisme i l'economia social a l'ensenyament.

«Amb voluntat de no treure-li més temps del necessari a ningú», alerta, «perquè estudien, han de fer exàmens, aprovar..., hem fet una proposta molt senzilla»: celebrar una assemblea general anual, dues o tres reunions del consell per any i que una representació participi en alguns actes nostres.

La base perquè qualsevol projecte funcioni, emfasitza Joan Segarra, és «una aposta ferma del conjunt del claustre i, al temps, alguna persona compromesa a empenyer el projecte». A partir d'aquí, «el primer pas

per a tothom és preguntar als alumnes: què fareu?», explica, «i després veure l'equip de persones». En alguns casos o fan per lliure elecció, afinitat amb el tema o personal, en altres la cooperativa ho és de tota la classe, com a l'escola Sant Gervasi, per exemple.

Les cooperatives fan dos tipus de treball: producció de treballs manuals per vendre a la fira del poble o de l'escola, i serveis per al desenvolupament habitual del centre, com muntar espais de trobada o per a la festa de fi de curs, reportatges fotogràfics o de vídeo, berenars i altres.

Amb suport, l'alumnat ha d'assumir el projecte totalment, ser responsables del funcionament, de gestionar els problemes i prendre decisions, «potser sobre una persona que no farà prou feina o no estarà implicada», esmenta en Joan com a exemple. «Han de ser responsables. No faria sentit forçar que una cooperativa continuï sense motivació».

El pla d'empresa és quasi complet. Queda pendent la part del finançament que es posarà en marxa aquest any. «Amb Fundació Seira i Coop57 volem fer alguna col·laboració per ensenyar com funciona aquest tema, quines són les eines, i experimentar».

Sense descartar cap possibilitat, a la FeCEC imaginem un cicle complet a secundària. Aquest, assegura, «és el moment que més funciona, perquè a diferència de primària, tenen una autonomia molt gran i el projecte pot ser molt potent». Al temps, «es podria completar un recorregut de 4 anys, amb un coneixement i vivència sòlids del cooperativisme; important a l'hora de plantejar-se el futur». Això, però, «ho començarem a veure en els propers anys, quan les cooperatives amb més recorregut tancaran un cicle i tindrem resultats per avaluar».

«Fer la cooperativa és una activitat transversal», defensa en Joan, «la clau del projecte nostre és precisament aquesta, no està plantejat com una assignatura o àrea, sinó com una vivència vinculada al dia a dia de l'escola».

P. V.

P. V.

L'experiència, afegeix, podria complementar assignatures d'emprenedoria establertes per currículum, «però la cooperativa no té un temps marcat, es desenvolupa en diferents moments, en el temps lliure, potser en un espai lectiu perquè hi dediquen una part de classe; també fora de l'escola».

«Es fa producció de treballs manuals per vendre i realització de serveis per al desenvolupament del centre»

Tots els centres ho incorporen al projecte educatiu, amb més o menys pes segons el cas, des de la presència a tota l'activitat escolar fins al treball d'algun curs o grup en alguna assignatura. «És molt important que estigui molt vinculada al projecte educatiu, no pot funcionar com un bolet».

Les experiències pioneres ajuden molt a dissenyar el programa. Persones de les dues més recents ajudaren a fer el projecte pilot i, en el 2013-14, la formació de professorat.

Aracoo ofereix un acompanyament a través de Doble Via. Aquesta cooperativa de serveis socioeducatius porta la gestió de tot el programa, incloent-hi el web, models d'estatuts i de reglament; diferents materials i informació sobre les escoles.

Per al proper curs, amb el nou Aracoo, es planteja un creixement territorial, «estem molt centrats en Barcelona», confessa en Joan, «cal posar més atenció al conjunt del país». Primer, afirma, aprofitant l'organització i xarxa existent; però també i molt amb «el currículum i temari; aquesta és una oportunitat molt bona per créixer», assegura.

Arreu, les escoles treballen cada vegada més per les dites competències bàsiques. «En aquest punt, el model cooperativa és interessantíssim, oportunitatíssima». Es desenvoluparà material pedagògic sobre model com a proposta per oferir a totes les escoles. De retruc, «l'objectiu d'estendre el model cooperatiu i l'economia social al conjunt de la societat es podria impulsar molt més».

En aquest temps, alguna cooperativa s'ha dissolt, reconeix Joan Segarra. De totes formes, la tendència i els casos d'èxit són molts animadors; les 62 cooperatives federades, amb més de 1.500 membres en poc més de dos anys de treball, en són la prova més contundent.

Votacions durant l'assemblea fundacional.

Trobada de les escoles cooperatives a l'Auditori de Barcelona Activa el 13 de novembre.

M.P.

Montse Pallarés
@montpallares

Un personatge històric que voldries conèixer: Cleopatra.

Una lectura imprescindible:
El petit príncep o *Per qui toquen les campanes?*

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir:
@HiginiaRoig

No podries viure sense:
Estimar.

Encara tens pendent:
Austràlia.

El cooperativisme és:
Una associació autònoma de persones que voluntàriament per fer front a les seves necessitats s'uneixen mitjançant una empresa de propietat conjunta i controlada democràticament.

Ana López, Coop57, la transformació social que no cal inventar-se

L'Ana López Anguera té una llarga trajectòria en l'àmbit de la inclusió i el treball social i té vincles molt estrets amb el cooperativisme. És patrona de la Fundació Surt i directora financera de l'entitat. Forma part de la cooperativa de segon grau Norai, una iniciativa cultural de responsabilitat social al voltant de la gastronomia i aquest 2016 va ser elegida presidenta de Coop57 a l'assemblea estatal de la cooperativa.

Quina ha estat la teva trajectòria professional i com arribes a la presidència de Coop57? Quins han estat els teus vincles amb el cooperativisme i l'economia social?

Als inicis de la meva trajectòria laboral i durant molts anys havia treballat en empreses convencionals, durant uns anys vaig deixar de treballar per dedicar-me a la cura dels meus fills i després vaig tornar al món laboral. Quan vaig entrar en contacte amb la Fundació Surt estava treballant a Hofmann, des de la fundació em van venir a buscar per fer cursos de cuina. Vaig començar a col·laborar amb la Fundació Surt i la col·laboració es va anar fent més estreta, fins a l'any 1999-2000, que ja vaig entrar a formar part del nucli de Surt, portant tota la part de direcció financera.

I des d'aleshores he continuat treballant a la Fundació Surt. En els seus orígens, era una associació, i l'any 2007 l'associació es va transformar en fundació. A més, la Fundació Surt participa en una cooperativa de segon grau, que és Norai Raval, i aquesta cooperativa de segon grau està formada per dues entitats: Impulsem, que és una cooperativa, i la Fundació Surt. La cooperativa Norai Raval va néixer l'any 2010 i és l'encarregada del restaurant del Museu Marítim de Barcelona. Participo en altres coses, i també sóc cooperativista per part de família. El meu avi va ser un dels fundadors de la cooperativa agrària de Falset i jo em vaig quedar una part de les terres. Abans tenia el número de soci número 9, però ara fa uns anys ens vam ajuntar amb la cooperativa agrària de Marçà, i ara tinc el 241. Aquest va ser un primer contacte amb el món cooperatiu, tot i que sense participar-hi gaire. La feina que faig a Surt continua sent la de la direcció financera i a Norai sóc la representant de la Fundació Surt a la cooperativa.

A Coop57 vaig representar la Fundació Surt al consell de secció de Catalunya, hi vaig estar molt de temps, ho vaig deixar per motius personals perquè no podia assistir a les reunions, i vaig estar fora uns quants anys. I ara ja fa uns anys que em vaig tornar a involucrar a la feina a Coop57. Quan em van proposar estar al consell de secció, vaig dir que sí —després de consultar amb les entitats de les

quals formo part—, després em van proposar estar al consell rector i també vaig dir que sí, i el passat mes de febrer em van proposar la presidència de l'entitat. I aquí som ara.

Quins són els objectius concrets de la teva presidència a Coop57? Hi ha diferències amb altres presidències anteriors?

En aquest moment jo crec que la cooperativa està agafant un rumb una mica diferent. Es mantenen els principis originals de la cooperativa: promocionar i donar suport al sector, oferir préstecs, facilitar la part financera de les entitats, donar assessorament... Tot això continua com fins ara, però també s'estan obrint noves vies.

66
«És cert que Coop57 ajuda molt cooperatives, però ajuda també moltes altres entitats del tercer sector i ara autònoms.»

Es vol fer una jornada de reflexió oberta a tots els socis per parlar de les línies noves que es volen impulsar des de Coop57, com ara les energies renovables, la promoció d'habitatge cooperatiu i els avals a les entitats a través de les administracions públiques. S'està pensant en la manera de fer-ho. Això pel que fa a la cooperativa.

I pel que fa a la Fundació de Coop57 estem impulsant noves línies de treball, perquè fa temps que està creada però del funcionament oficial en fa poc. Hi ha moltes idees, idees molt bones i el que s'està mirant és que no hi hagi interferències entre el que és la cooperativa i el que és la fundació, que una cosa no substitueixi l'altra.

L'objectiu de la fundació quin és?

L'objectiu de la Fundació és acompanyar la cooperativa, però no substituir-la mai ni interferir-s'hi. Si hi ha una entitat que necessita un préstec, sempre anirà a la cooperativa, no anirà a la fundació a què li donin diners a fons perdut. La fundació ha de tenir unes línies molt diferents, a vegades poden ser acompanyaments de cooperatives que estan començant, els consells de secció són els que han d'establir on són les seves prioritats, a Galícia, Madrid, Andalusia, el País Basc...

La fundació ha de dotar la cooperativa d'eines complementàries per cobrir noves necessitats i també ha de servir per fer difusió de la cooperativa i del món de l'economia cooperativa i solidària. El projecte encara està una mica a les beceroles, però els seus objectius són clars.

Ja sé que aquesta és una pregunta recurrent, a les diverses presidències de Coop57, però com s'afronta el creixement de la cooperativa? A l'assemblea de Catalunya ja es va plantejar una mica el tema de la necessitat de no seguir captant estatalvi. Coop57 ja no pot créixer?

Coop57 sí que pot créixer. Però en aquest moment hi ha un excés de tresoreria ja que moltes persones confien els seus estalvis a Coop57. Avui dia el rendiment que ofereix el mercat bancari és molt baix. I si tenim en compte que Coop57 ofereix una retribució per sobre de la mitjana del mercat, ens queda un diferencial negatiu. I del que es parlava a l'assemblea era de limitar l'entrada de diners d'aquests socis. Sí que és cert que s'estan reactivant els préstecs i que si comencem a treballar en les línies d'energia renovable i d'habitatge cooperatiu això anirà canviant. Si

Coop57 entra a finançar projectes d'energies renovables, energies fotovoltaiques i molins de vent, per exemple, això suposaria donar préstecs molt més grans perquè les inversions són molt més elevades. I aquesta seria una manera de donar sortida a l'excés de tresoreria i a crear economies alternatives i sostenibles.

I aquest excés de tresoreria també hi és perquè les entitats més petites no demanen préstecs grans...

El problema que hi ha hagut en els darrers anys és que les entitats no han demanat préstecs per por a no poder tornar-los i moltes han preferit fer reestructuracions internes, rebaixar salaris, etc. I és per aquest motiu que també tenim tant excedent de tresoreria. I sí que és cert que en aquest moment sense operacions més grans, és difícil donar sortida a aquesta tresoreria i també és una llàstima que aquests diners no es puguin reinvertir en el territori.

Però també és veritat que les entitats demanen el que necessiten i el que poden assumir, de vegades només són 3.000 o 5.000 euros. I és cert que sense Coop57 moltes d'aquestes entitats no haurien pogut tirar endavant i haurien d'haver tancat. Hi ha retards de pagament que són insostenibles per a moltes entitats, i és molt trist que les entitats hagin d'assumir els costos d'un préstec a Coop57 perquè la Generalitat o els ajuntaments no paguen quan toca.

Coop57 ja porta més de 20 anys treballant, i la seva influència i la seva importància en el teixit social i transformador de Catalunya i d'alguns territoris de l'Estat ha anat creixent. I si ara s'obre a les energies renovables i a l'habitatge cooperatiu, la seva incidència encara serà més gran...

Sí, esperem que sí. És cert que Coop57 ajuda molt a cooperatives, però ajuda també a moltes altres entitats del tercer sector: fundacions, associacions, empreses d'inserció, i ara també està ajudant a persones en règim d'autònoms, cosa que fins fa poc no es feia, autònoms que engeguen projectes que es convertiran en una cooperativa.

M.P.

L'Ana López, presidenta de Coop57, durant l'entrevista a la seu de la Fundació Surt a Barcelona.

«Hi ha una frase que va dir en Jordi Pujol i és que si Coop57 no s'hagués creat, caldria crear-lo, i hi estic molt d'acord.»

I aquí és on hi ha la voluntat de transformació social de Coop57, perquè quan mires el món de les finances ètiques, veus que Coop57 va més enllà.

Sí, jo crec que sí, que hi ha una voluntat transformadora en Coop57, la cooperativa té voluntat de transcendir, està més arrelada que altres projectes de finances ètiques i té molt clar el que ha de fer i com ho ha de fer... Sempre està pensant en la millor manera d'actuar, mirar com està el mercat, intentar veure com pot ajudar les entitats... amb les noves etapes que es van desenvolupant. I és pionera en molts aspectes. Hi ha una frase que va dir en Jordi Pujol (l'anterior president de la cooperativa) i és que si Coop57 no s'hagués creat, caldria crear-lo, i hi estic molt d'acord. Si Coop57 no existís, s'hauria de crear.

Bea Cantero durant
l'entrevista al nou local de
Mujeres Palante al carrer
Creu Roja de l'Hospitalet.

Mujeres Pa'lante, la construcció de la dignitat

Montse Pallarés
@montpallares

Em trobo amb la Bea Cantero, membre de l'associació Mujeres Pa'lante, la tarda calorosa i lluminosa del 31 d'agost, al carrer de la Creu Roja de l'Hospitalet de Llobregat. Tenint en compte les dates, no ha estat possible quedar amb cap altra companya, però esperem tenir prou per bastir un reportatge digne, sòlid i amè.

El primer que crida l'atenció de l'espai on ens trobem és l'estesa de caixes i embalums, tot just s'estan traslladant. Al nou local hi ha aules per poder impartir cursos i xerrades i espai per poder fer reunions i per treballar en feina de despatx i atendre el telèfon. Hi ha moltes coses endregades ja, però també queden moltes coses pendents. Durant la nostra xerrada, unes amigues de la Bea, de la causa i de Mujeres Pa'lante arriben per donar un cop de mà i, mentre la nostra conversa continua, les lletres del nom de l'associació són estampades artísticament a la porta de vidre de l'entrada del carrer. Una petita mostra significativa del que representa la feina d'aquesta associació, on les dones de l'associació són les que doten de contingut i coneixement, establint un *feedback* entre les necessitats i els excedents d'intel·ligències, habilitats i recursos.

El ventilador desplaça l'aire al nostre voltant i els minuts s'escolen amb rapidesa mentre la Bea m'explica la història de l'associació. Quan marxo, ja sé el que abans només sospitava, i és que hi ha una revolució en marxa, una revolució feta de suport mutu, acompanyament i sororitat.

ELS ORÍGENS

L'associació Mujeres Pa'lante va néixer de la necessitat de constituir un col·lectiu que fos només per a dones i que tractés les problemàtiques i les necessitats específiques del col·lectiu de dones migrades. L'associació sorgeix del Colectivo Maloka —un col·lectiu de solidaritat amb els moviments socials de Colòmbia a Catalunya—, i aprova els seus estatuts l'any 2007. Primer, per donar resposta i defensar els drets de les dones migrades colombianes i, després, per donar suport a totes les dones de l'Amèrica Llatina. En l'actualitat, quasi deu anys després, l'associació Mujeres Pa'lante agrupa també dones d'altres contrades: el Magrib, l'Índia, l'Àsia meridional...

VIURE EN LA PRECARIETAT

La realitat d'una associació de les característiques de Mujeres Pa'lante neix de la necessitat real, urgent, imperiosa, de donar resposta a moltes dones migrades que es troben en situacions límit. El fet de ser migrant condiciona la vida d'aquestes

Equip de voluntàries de Mujeres Pa'lante l'any 2014.

“

«En un context de precarietat el paper de l'associació és d'una banda oferir formació perquè les dones puguin accedir a feines, però sobretot fer d'acompanyament.»

dones. La Bea posa sobre la taula el fet que «hi ha ciutadans de diferents categories», fins i tot en els casos que els migrants tinguin els papers en regla, estudis universitaris, xarxa i condicions econòmiques favorables, no seran mai uns ciutadans de primera i hi ha moltes coses a les quals no poden accedir, a les quals «legalment no tenen dret» pel fet de no haver nascut aquí.

En un context de precarietat social, laboral i, fins i tot, de salut, el paper de l'associació és d'una banda oferir formació perquè les dones puguin accedir a feines, però sobretot fer d'acompanyament, de facilitar la creació de xarxes i d'aconseguir l'apoderamentament d'aquestes dones. Per a dones que han recorregut milers de quilòmetres, i que han deixat enrere casa seva, la família, les amistats i les relacions personals, la qüestió de la subsistència és fonamental, però també és clau poder sentir-se enfortida i mantenir l'autoestima i la dignitat.

L'ORGANITZACIÓ DE L'ASSOCIACIÓ

L'organització de l'entitat es divideix en quatre blocs que tenen funcions diferents encara que l'objectiu final sigui el mateix.

L'acollida

Amb la voluntat d'enfortir les dones, l'associació organitza l'acollida. Es crea un espai d'acompanyament, de trobada i de construcció de xarxes. En l'acollida les dones que ho necessiten poden trobar assessorament legal i laboral i, també, assessorament psicològic. Mujeres Pa'lante té un conveni amb Psicòlegs Sense Fronteres i donen suport quan cal. La salut mental es torna més vulnerable en situacions de migracions, on es viu constantment la violència exercida per l'Estat i per les polítiques antimigratòries. Moltes vegades, qui no ha patit ni ha viscut situacions similars, no pot entendre l'angoixa que genera el fet de viure precàriament, de no tenir llibertat de moviments, de no poder acudir a una concentració per por

Un dels pilars de l'associació és la formació de les dones.

a ser detinguda, de no poder accedir a una feina i un llarg etcètera de situacions que vulneren els drets humans.

L'associació ofereix recursos que tenen a veure amb l'apoderament de les dones, de vegades és tan simple com mediar amb les administracions (és ben difícil fer instàncies *online*, per exemple, i cal armar-de de paciència, d'un dispositiu i de connexió a la xarxa i això no sempre és possible); d'altres vegades, consisteix a trobar-se, xerrar, compartir experiències, idees i crear xarxa, és molt important teixir xarxes, perquè la precarietat encara és més precària en un entorn sense xarxa.

En aquest sentit, també s'hi inclouren els tallers de creixement personal, o els tallers sobre la promoció de la pròpia salut, que l'associació ofereix a les seves usuàries.

La formació

La formació es dona en diferents àmbits, d'una banda s'ofereixen classes de català i castellà (indispensables per poder demanar un informe d'arrelament social, l'associació Mujeres Pa'lante està acreditada per oferir aquests cursos, cal tenir en compte que ni tots els centres ni totes les acadèmies privades ho estan).

L'associació ha ofert classes de costura i de auxiliar de geriatria i també ha fet formació de ajudant de cuina. Fa un temps es van fer classes de cambreres de pis però es va deixar de fer en veure que aquest tipus de feina és la precarietat absoluta.

Una de les coses que l'associació es planteja és quin tipus de formació fer. Són ben conscients que el que estan oferint fins ara és formació en l'àmbit de la feina reproductiva, i una de les lluites de Mujeres Pa'lante és trencar amb els rols i reivindicar el feminisme, però si fan aquesta formació és perquè han vist que és molt

més fàcil que les dones trobin feines de cuineres o d'auxiliars de geriatria que de mecàniques. El debat està obert en l'associació i hi donen voltes al respecte.

La incidència de l'associació

Un dels temes cabdals de l'associació és la realització de campanyes de sensibilització i contra la xenofòbia i el racisme. S'han dut a terme campanyes contra la Llei d'estrangeria, a favor del tancament dels CIE i de suport a les persones que fan venda ambulant. Les campanyes són importants perquè treuen a la llum situacions que queden ocultes a la resta de la població no afectada, posen de manifest realitats invisibilitzades i fan possible establir vincles de solidaritat. A l'associació són conscients que només des del coneixement i el respecte per l'altre es pot lluitar contra els prejudicis. Així mateix, volen compartir altres mirades i ma-

“**A l'associació són conscients que només des del coneixement i el respecte per l'altre es pot lluitar contra els prejudicis.**”

neres de fer i de pensar que porten dels seus orígens, en un esforç decolonitzador. Amb aquesta voluntat, es van fer uns tallers d'estereotips molt interessants.

Prevenició de violències de gènere

El quart bloc de l'associació és la prevenició de la violència de gènere, s'han dut a terme tallers de prevenició i s'han acompanyat molts casos. El cas de la violència masclista patit per les dones migrades, sobretot si aquestes no tenen papers, és especialment punyent. Hi ha por a denunciar perquè una anada a comissaria representa molts riscos. A més, el tracte no és sempre el que hauria de ser (i això val per dones migrades i per natives). La sensibilització és fonamental per prevenir el maltractament i gaudir de una vida lliure de violència

UN LLARG CAMÍ RECORREGUT I UN LLARG CAMÍ PER RECÒRRER

L'associació manté vincles amb altres entitats de dones de l'Hospitalet, amb plataformes de dones de l'Estat i amb xarxes de dones de l'Amèrica Llatina. Es fan activitats conjuntes, trobades, celebracions i reivindicacions.

Mujeres Pa'lante es nodreix del coneixement de les dones que formen part de l'associació, de la feina voluntària de les dones que en algun moment hi han participat i han decidit quedar-s'hi. La idea és que les alumnes o usuàries, puguin fer-se la seva, puguin apropiarse'n i formar-ne part.

L'existència d'una experiència de la magnitud, la complexitat i la fortalesa de Mujeres Pa'lante fa que la vida de moltes dones sigui més fàcil. L'associació ajuda a construir comunitat i teixit social i basteix els ponts necessaris per a la solidaritat entre dones d'aquí i d'allà, que es troben més enllà de les seves diferències en l'intent de viure en un món més just i més habitable.

Quan marxo, la Bea s'acomiada amb una invitació per apropar-nos, col·laborar i participar d'aquest somni col·lectiu de teixir xarxes de suport mutu entre dones de tot arreu.

I una darrer avís per navegants: en breu, Mujeres Pa'lante impulsarà una campanya de sòcies per donar suport al projecte i ens conviden a sumar-nos-hi.

Ja hi tornem a ser: V FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA

Enguany tindrà lloc la V Fira d'Economia Solidària de Catalunya. I serà, com sempre, a l'octubre (21, 22 i 23) i, també com sempre, a Can Fabra, a Sant Andreu del Palomar (Barcelona). S'hi reuniran més de 180 expositors: cooperatives, fundacions, associacions... un bon ventall de l'economia social i solidària de casa nostra. Anem per la cinquena!

Carme Giménez Capdevila
@XES_cat

Ja fa temps de la primera Fira, la de 2012, en la qual van participar 114 expositors i s'hi va organitzar una quarantena de xerrades, taules rodones, tallers i animació, amb més de quatre mil visitants, que van contribuir a crear l'ambient càlid i optimista que s'hi respira. Un espai de trobades i retrobades que fins ara sempre s'ha dut a terme a Can Fabra, memòria viva de la indústria tèxtil catalana del segle XIX.

I quins eren els objectius que va empenyer la Xarxa d'Economia Solidària (XES) a tirar endavant amb aquest esdeveniment? Hi havia dues gran fites que romanen avui, a 2016, i que fins ara sempre s'han complert amb escreix: d'una banda, donar a conèixer a la ciutadania l'economia social i solidària (ESS) amb la seva extraordinària varietat. Els milers

de persones, que s'han anat multiplicant edició rere edició fins a arribar a les dinou mil de 2015, així com la seva repercussió mediàtica (televisions, ràdios, diaris, converses a les xarxes socials...) certifiquen la consecució de l'objectiu.

L'altra fita és de caràcter intern: prendre consciència per part dels diversos actors de l'ESS, siguin cooperatives, fundacions, societats laborals o associacions, siguin enfocats en la producció cooperativa, en el consum responsable, en la comercialització justa, en les finances ètiques o en les monedes socials, que tots ells formen part d'un mateix sector i d'una mateixa manera d'entendre l'economia, l'economia social i solidària, una alternativa, embrionària però tangible, al capitalisme.

ELS EIXOS DE LA FIRA

Així en aquests cinc anys, en la tasca d'explicar què és l'ESS a la ciutadania, hem passat d'«Una economia al servei de les persones», que fou l'eslògan de les primeres edicions, en què es volia remarcar el tret essencial de l'ESS –la raó de ser de l'activitat econòmica no és el diner, sinó les persones–, al «Reapropriem-nos de la vida» de l'any passat, quan es va voler posar el focus en la sostenibilitat de la vida i oferir una mirada a l'economia, la societat i el medi ambient des d'una perspectiva feminista.

Enguany, a partir del títol de «Terra compartida, terra cooperativa», que vol reflectir l'àmbit de l'ESS i el territori, es proposa un programa de quatre eixos, el primer dels quals inclou projectes i estratègies d'extensió territorial, cooperació i millora de la participació, així com plans innovadors per satisfer les necessitats arreu del país. Actualment, a la XES s'està consolidant un grapat de xarxes locals arreu de casa nostra, i a la darrera assemblea ja es va aprovar una línia d'actuació que emmarca aquest creixement horitzontal que es basteix a partir de xarxes de cooperació al llarg del territori.

El segon eix de la Fira se centrarà en la recuperació de les sobirania: l'ESS en els sectors estratègics com l'energia, l'aigua, les tecnologies i l'agroecologia. Una de les experiències més visibles d'aquest eix la trobarem allí mateix, en l'ampliació d'un espai dedicat a la venda directa de productes agroecològics. També en aquest àmbit es debatrà sobre les clàusules socials en la contractació pública o les mobilitzacions contra el Tractat Transatlàntic de Lliure Comerç i Inversió (TTIP).

El tercer objectiu parteix de la creació de mercats socials, una de les prioritats estratègiques de la XES. Hi coneixerem pràctiques dels àmbits de la producció, el consum, les finances, les monedes socials i la intercooperació. En aquest desenvolupament, eines com el balanç social juguen un paper important en la creació de l'entorn propici per al creixement de l'ESS.

“

La gran quantitat i diversitat d'activitats ha requerit l'ampliació de la superfície firal.

Finalment, el darrer eix d'aquest octubre es basa en l'educació i cultura per a la transformació social i és l'espai de programació específica que conjuga la reflexió amb mostres d'art i cultura.

ECOSOLS I MÉS

Ja des de la primera Fira, l'ecosol ha estat la moneda d'intercanvi de l'esdeveniment. El 2015, en els tres dies, es van fer intercanvis per més de setanta mil ecosols, que van representar gairebé el doble que l'any anterior. Enguany, amb l'objectiu de donar un nou impuls a la moneda social, s'hi podran utilitzar monedes d'altres xarxes existents a Catalunya. Això vol dir que s'hi podrà fer intercanvi amb *turutes* de Vilanova i la Geltrú; *hores*, de l'Ecoxarxa del Bages; *ecos*, de la Xarxa Eco de Tarragona i la Cooperativa Integral Catalana, i *ecosols* de la XES. Així, a

partir de la coordinació de les monedes socials, es pretén avançar en la creació de protocols comuns per tal que les usuàries puguin intercanviar productes i serveis més enllà de la seva xarxa local.

I no és només en la moneda on es duen a terme accions d'intercooperació dins de la Fira. Si ja l'any passat s'hi va fer una trobada, en la qual van participar més de cinquanta entitats que van presentar el seu projecte i explorar possibilitats de treball en comú, enguany, gràcies a la feina de la comissió d'intercooperació de la XES, les activitats de coneixement mutu i intercanvi tornaran a tenir un espai important dins de la programació firal.

I amanint el programa de xerrades, taules rodones i fòrums, hi tornen a haver altres activitats de demostració dels àmbits que podem abastar amb l'ESS; algunes repeteixen l'èxit dels anys anteriors i n'hi ha altres de noves. En aquest sentit, hi trobarem la Passarel·la de Roba Sostenible, que es tira endavant en col·laboració amb la Festa del Comerç Just i la Banca Ètica; el Banc del Temps, el càlcul de la petjada ecològica, el Racó de la Cultura...

UN ESPAI PER A LA TECNOLOGIA

Tal com es va fer l'edició anterior, la Fira disposarà d'una aplicació mòbil, desenvolupada per cooperativa Jamgo, que permetrà estar al dia del programa i de la distribució dels espais.

A més, s'hi incorpora la TecnoFESC, una iniciativa impulsada per diversos projectes i que aborda la tecnologia i la informàtica des de criteris de l'ESS. Aquest espai, a més d'agrupar empreses i entitats, acollirà tallers relacionats amb la sobirania tecnològica i informàtica, com l'Install Party, per instal·lar-se programari lliure; un Restart Party, que repara aparells electrònics; un punt de reciclatge i donació; i tallers d'automatització i de treball de pensament tecnològic, adreçat als infants.

Tot plegat, que ha requerit l'ampliació de la superfície de l'esdeveniment per tal de dur a terme tantes activitats i tan diverses, promet tres dies de trobada, coneixement, intercooperació, intercanvi... que ajudaran, sens dubte, a l'extensió de l'economia solidària a casa nostra.

Hi ha vida més enllà del capitalisme?

Vida más allá del capitalismo és un assaig de Michael Albert que es va publicar en versió original anglesa l'any 2006. És a dir, fa deu anys.

La seva publicació ara a l'editorial Icaria segurament respon a la conjuntura sociopolítica actual a Espanya i a Catalunya, en què els comuns pretenen assaltar els cels –en el seu defecte, els terrats– i els independentistes volen assolir l'estructura d'Estat (sigui aquest Estat liberal o revolucionari). En qualsevol cas, la sensibilitat política, a les institucions i al carrer, no és la que era a casa nostra ara fa deu anys. I l'obra d'Albert pot tenir molts més lectors potencials que fa una dècada.

Michael Albert és economista, un dels ideòlegs del concepte economia participativa (abreujat, *parecon*) i en aquest assaig traça les línies mestres del que hauria de ser una alternativa real al capitalisme. L'assaig és una lectura didàctica i provocadora, i també resulta fresca i innovadora, perquè tot i beure de les deus més antigues de l'anarquisme i del cooperativisme reformula en clau de present les seves propostes.

El llibre fa una breu introducció per, tot seguit, presentar diferents capítols que parlen de termes diversos, com ara el parentesc o els esports. En el primer capítol, l'autor fa una presentació de l'economia participativa i n'explica les virtuts i les característiques. Caldria una mica més de lectura per conèixer la *parecon* i potser seria recomanable llegir altres textos de Michael Albert sobre economia participativa abans d'afrontar la lectura d'aquest assaig.¹

De tant en tant es cau en la innocència (aquí es veu que l'escola de l'autor és nord-americana i no europea):

¹En l'editorial Akal es pot trobar *Parecon. Vida después del capitalismo* (2005).

«Desde mi punto de vista [...] el capitalismo es una economía de rufianes, una economía sin corazón, una economía vulgar y vil, además de enormemente aburrida»

La *captatio benevolentiae* pot servir per llecs que s'apropin per primera vegada al tema, però, siguem sinceres, qui s'apropa per primera vegada a aquest tema amb un llibre de 300 pàgines?

Malgrat tenir una visió agudíssima i encertada dels mals que afecten la societat globalitzada de l'any 2006 (especialment als Estats Units) i tenir molt clar quins són els diferents camps de batalla: ecologisme, feminisme, subalternitat, moviments LGBT, etc., les solucions que proposa no tenen consistència. Com acostuma a passar, malauradament, en aquest tipus d'assajos, la teoria esdevé vaga i una no treu l'entrellat de quina és la manera de desfer-se del capitalisme d'una vegada i per totes.

Les seves crítiques al marxisme són raonables i raonades, però no ofereix solucions més potents que les que pot oferir la lluita de classes, encara que ell pensi el contrari.

Tot i així, la lectura de *Vida más allá del capitalismo* és una lectura reveladora, que posa a treballar els nostres magins i ajuda en la construcció d'un nou ideari, en la línia de la ideologia de l'economia feminista.

Materialitzar l'esperança sense materialitzar respostes concretes és molt materialitzar, però l'apel·lació a l'esperança tothora ha estat un recurs i, al cap i a la fi, l'optimisme sempre ha estat revolucionari.

Montse Pallarés
@montpallares

Vida más allá del capitalismo.
ALBERT, Michael
Barcelona: Icaria Editorial,
XES, 2014.
ISBN: 9788498887174
288 pàgines
21,3 x 13,2 cm

Aquest llibre el trobareu a la biblioteca del Centre de Documentació Cooperativa rocagales.cat

La tornada de vacances: com reincorporar-se a la normalitat i no morir en l'intent

Claudia Aguilar

Psicoterapeuta sistèmica de
Cos cooperativa de Salut
@COS_cooperativa

A hores d'ara ja quasi tothom ha tornat de vacances. La pregunta és: com ho faig per no morir en l'intent?

Molta gent torna de vacances pensant només en els 11 mesos que queden per poder tornar a la vida vacacional, descansar, fer el que els agrada i «ser feliç», però aquesta no és l'actitud adequada per gaudir del dia a dia i sentir-nos satisfetes de la nostra vida. La felicitat i satisfacció ens hauria d'acompanyar durant tot l'any, cada setmana, cada dia,

equilibrant la nostra vida per fer allò que ens agrada i hi dóna sentit.

La tornada a la feina no hauria de ser un pes, sinó més aviat al contrari. La feina és una part molt important de la nostra identitat i moltes vegades del nostre temps i per tant l'hauríem de cuidar. Sentir-nos bé amb allò que fem, trobar-li un sentit i gaudir del dia a dia hauria de ser una prioritat fonamental. Treballar en un ambient que ens és favorable i que ens valora és un element fonamental per sentir-nos a gust en el nostre lloc de feina, com també ho és mantenir un bon clima de relacions amb els i les companyes.

A més a més, també és important que, a banda de les hores que dediquem a la feina (que són moltes, però no totes),

durant la setmana i el cap de setmana aprofitem el temps per fer coses que ens agraden, ens omplen, ens fan créixer i sentir-nos realitzades; gaudint d'allò que hem de fer per tal que la vida ens resulti més agradable. En aquest sentit és clau dedicar moments per gaudir de la família, no descuidar la vida social, cuidar-nos, fer esport, etc.

El mes de setembre pot ser un bon moment per reflexionar sobre la nostra vida quotidiana i prendre consciència de si estem vivint com voldríem. M'agrada la vida que estic vivint? Està a les meves mans canviar alguna cosa? Què puc fer? Segur que hi ha petits canvis que hi podem incorporar i que ens ajudaran a gaudir no només durant un mes a l'any sinó una miqueta, o molt, cada dia.

EMPRENDRE, UN OFICI QUE ES POT APRENDRE

Daniel Jover
djover@promocions.com

Tot i amb això, cal afirmar que emprendre és una competència que es pot aprendre si s'exercita, això és, si és viu, s'aplica i es desenrotlla com s'aprenen la responsabilitat o l'honestedat. Un aprèn la responsabilitat i l'honradesa des de xiquet quan el seu entorn pròxim practica comportaments ètics i actituds responsables que són exemplaritzants: «La millor prèdica es fa amb l'exemple». Sense actituds favorables no hi ha «aptituds» que corresponguen i siguin coherents.

L'emprenedoria social comporta autonomia i iniciativa personal. Cal una bona formació i una maduració del caràcter, perquè la persona emprenedora ha de ser capaç d'imaginar, desenrotllar i avaluar accions o projectes tant de caràcter

individual com col·lectiu. I això ho ha d'exercir amb creativitat, confiança, responsabilitat i el sentit crític suficient per a conèixer les conseqüències de les seues accions i anticipar-se als impactes o efectes no desitjats.

D'altra banda, sabem que emprendre és una acció que els qui no la practiquen són precisament els qui acostumen a recomanar als altres. Molta gent instal·lada en la seguretat de les seues poltrones públiques o privades, burocràtiques o hipòcrites, pontifiquen sobre els múltiples beneficis d'aquesta activitat. Sovint ignoren que emprendre és iniciar una acció difícil i complexa perquè opera damunt el que és improbable i sobre el futur, aquest desconegut.

Amb la qual cosa es requereix coratge, que etimològicament procedeix de *cor — cordis*, la mateixa arrel que «seny» i «cordial», de manera que l'emprenedoria social és impracticable sense una bona dosi d'*humor-cordial* / *seny-sensatesa* / i *coratge-valentia*, que és la virtut de la iniciativa que resulta imprescindible per a assumir riscos. La idea innovadora i el potencial humà de les persones protagonistes són més importants que el capital financer. D'altra banda, cal tindre sentit de la continuïtat i perseverança per a afrontar les dificultats intrínseques a tot el que és nou i insegur. Reivindicar la constància és una altra manera de ser fidels a allò que es creu.

quèviure

Distribuïdora
de Mercat Social

queviure.coop

Valors i preus
cooperatius

Les assegurances
també poden ser
ètiques.

Més de 1.850 cooperatives
assegurades

www.arccoop.coop

addenda

Pau Claris, 92, pral. | 08010 Barcelona

☎ 934 123 017 ✉ addenda@addenda.es

La traducció i correcció de textos, a la mida de la teva empresa

TRADUIR ELS TEXTOS ÉS IMPRESCINDIBLE.

Els textos de cartes, fullets, webs, catàlegs, informes anuals, memòries, presentacions, cartells, anuncis publicitaris, etc., s'han de traduir per poder accedir als diversos mercats i clients. Per fer-ho amb qualitat i sense retards, cal comptar amb un equip de confiança i amb experiència.

A Addenda tenim cura dels vostres textos i ens adaptem a les vostres necessitats, amb disponibilitat plena, agilitat i proximitat.

CORREGIR ELS TEXTOS ÉS ÀGIL I BARAT;

NO FER-HO ÉS UN RISC. Si els textos que les empreses generen són corregits per professionals, poden evitar-se errades que provoquin costos econòmics i d'imatge.

CANVI DE REBOST

Mireia Ribas

Escuracassoles.cat*

L'octubre és un mes afortunat per als qui ens agraden els canvis. Si el temps no es destarota, a principis de mes gaudim encara dels productes d'horta propis de l'estiu: albergínies, tomàquets, mongetes, pebrots i carbassons. Alhora, és temps per al retorn d'apis, espinacs, bledes, cols, porros i naps. I a mesura que avancin els dies i el fred es faci més viu veurem aparèixer coliflors, alls tendres, calçots, cabdells, canonges, escaroles i carxofes. Us proposem tres receptes per aprofitar al màxim aquest canvi d'armari de l'horta.

***L'octubre
és un mes
afortunat***

Bajoqueta amb brosses

Despunteu ½ kg de mongeta tendra i piqueu unes fulles d'alfàbrega i una ceba tendra. Poseu-ho a cuire tot plegat amb una mica d'aigua a foc lent. Quan les tavelles estiguin cuites, retireu les herbes i afegiu-hi unes fulles de menta. Amaniu amb sal i pebre i gaudiu d'aquesta senzilla recepta valenciana.

Escarola amb all cremat

Renteu l'escarola i prepareu-la en un bol per a l'amanida. Talleu dos grans d'all a làmines i enrossiu-los en una paella amb oli d'oliva. Afegiu-hi una culleradeta de pebre vermell i un bon pessic de sal. Quan els alls estiguin torrats, retireu la paella del foc i amanieu l'escarola amb l'oli i els alls.

Carxofes amb cloïsses

Poseu les cloïsses a netejar en aigua salada a la nevera durant un parell d'hores perquè treguin la sorra. Netegeu les carxofes, traieu-ne les fulles exteriors, talleu-les a quarts i bulliu-les. Quan siguin cuites, coleu-les i guardeu dues cullerades de l'aigua de la cocció. Piqueu l'all ben petit i

sofregiu-lo en una cassola amb una mica d'oli. Quan l'all comenci a ballar, afegiu-hi la cullerada de farina i remeneu bé perquè no es cremi ni es facin grumolls. Afegiu-hi el vi, l'aigua de les carxofes i les cloïsses. Quan les cloïsses s'obrin, retireu-les de la cassola i poseu-hi les carxofes. Remeneu un parell de cops i torneu a posar les cloïsses a sobre. Escampeu per damunt el julivert picat, un pessic de bitxo en pols, sal i pebre. Remeneu una mica i ja es pot servir.

Escuracassoles 2017

no ens busquis sota una col
ens trobaràs a la FESC 2016

22 i 23 d'octubre. Fabra i Coats. Barcelona

Donació de llibres

01

ANDRÉ F.J.; CARDENETE M.A.; ROMERO C. *Designing Public Policies*. Bilbao: BBVA. 2010

02

CERVERA, Manuel; FRANQUES, Teresa. *Itinerari pel riu Francolí*. Barcelona: Caixa de Pensions. 1982.

03

CERVERA, Manuel; FRANQUESA, Teresa. *Itinerari pel riu Tordera*. Barcelona: Fundació Roca Galès. 1989.

04

Construint empresa. Construint cooperativa. Els inicis de Suara. Barcelona: Ara llibres. 2009.

05

Cultura material i immaterial en el joc. El Perelló: Vers Aeditors. 2011.

06

El tercer sector no lucratiu en el Mediterráneo. València: CIRIEC España. 2006.

07

FRASER, Ronald. *Hablan los trabajadores*. Barcelona: Ed. Nova Terra. 1970.

08

La gestió de la diversitat lingüística i els processos de pau. Barcelona: UNESCOCAT. 2010.

09

Les organitzacions no governamentals per al desenvolupament a Catalunya. Barcelona: Caixa Catalunya. 1999.

10

NUÑEZ DE ARENAS, M.; TUÑÓN DE LARA, M. *Historia del movimiento obrero español*. Barcelona: Nova Terra. 1970.

11

Nuevas organizaciones del tiempo de trabajo. Barcelona: CESB-Ajuntament de Barcelona. 2006.

12

Revista de la Economía Pública, Social y Cooperativa. Núm. 77. València: CIRIEC España. 2013.

13

Revista de la Economía Pública, Social y Cooperativa. Núm. 81. València: CIRIEC España. 2014.

14

TOURAINÉ A.; DURAND C.; PECAUD D.; WILLENER A. *Los trabajadores y la evolución técnica*. Barcelona: Ed. Nova Terra. 1970.

15

UGARTE, Sergio; VOOGT, Monique. *Un nou mercat energètic per a un nou país*. Fundació Josep Irla. 2016

- La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.
- Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els més de 6.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.
- Segueixen arribant publicacions sobre cooperativisme, economia social, medi ambient i altres que incorporem als nostres fons. Tot i això, tenim un considerable romanent que posem a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades, mitjançant una llista que publiquem periòdicament.

- Els llibres d'aquesta llista poden ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.
- Com obtenir aquests llibres:
 - Cal demanar-los al telèfon o el correu electrònic que s'indiquen en aquesta pàgina durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
 - Els llibres s'han de recollir a la Fundació Roca Galès i prèviament s'ha d'omplir una fitxa amb les dades personals.
 - En cap cas no es pot fer un ús comercial del material obtingut.
 - Les peticions s'atendran per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DEL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ COOPERATIVA

Fundació Roca Galès

Horari:

de dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.
dimarts i dijous de 16 a 19 h.
93 215 48 70
biblioteca@rocagales.cat
www.rocagales.cat

DIRECTA

Núm. 414. Setembre 2016

www.directa.cat | directa@directa.cat

Publicació quinzenal, en versió paper i escrita en llengua catalana. A primera pàgina, i sota el lema «Nosaltres comencem escriure el futur», ens anuncien la primera data de convocatòria de l'assemblea de la cooperativa per aquest mes de setembre. Segueix un seguit d'articles agrupats en la secció: *Estirant el fil*, ens parlen del món del joc a Catalunya que inclou els títols: «Grup Peralada. La nissaga que ha dominat el món del joc», «Històries una relació sota sospita», «Una nit al Casino de Barcelona», i «Qui paga impostos?». A la secció *Al peu del canó*, inclou un seguit d'articles on analitzen les retallades, la seguretat a les escoles i els problemes de l'ensenyament a Catalunya. Tot seguit, hi ha una entrevista a Josep M. Esquirol, filòsof. A *Cruïlla*, parlen dels joves valencians que cada vegada més abandonen les ciutats per tornar al camp: «Tornar als bancals com a eina de lluita» i «Autogestió i harmonia amb el territori». A *Impressions*, l'autor analitza els esdeveniments actuals que fan referència a la salinització del riu Llobregat i les mines de potassa al Bages. A *Roda el Món* trobem els títols: «Maccarthisme 2.0 des de Catalunya» i «Les dones negres no arriben a Melilla», **denúncia** de la situació de les dones que esperen creuar la frontera i de les quals molt poques arriben a Melilla. Segueix «Una apocalipsi homeopàtica», la pàgina d'humor crític amb diferents vinyetes que tracten temes d'actualitat. A la secció *Expressions* trobem «Otis Redding: l'ambaixador del soul», «Mujeres Libres i els inicis del feminisme radical a l'estat espanyol», «Pedagogia, art i lluita a l'Ateneu Popular 9 Barris» i la ressenya de dos llibres. A la contraportada podem llegir l'entrevista a Thomas Nash.

COMPARTIR

Núm. 103. Juliol-setembre 2016.

www.fundacionespriu.coop | compartir@fundacionespriu.coop

Revista trimestral de cooperativisme sanitari editada per la Fundació Espriu. Del sumari destaquem les seccions i els articles següents: la secció *Salut*: «La malaltia del virus del Zika». El tema de portada i el monogràfic és sobre el pintor J. Bosch, *El Bosco*, pel cinquè centenari de la seva mort: «Com mirem el Bosch, avui?», «Un itinerari a través de l'enigma», «El jardí de les delícies és gairebé una lliçó de teologia» i «Una pomera i una serp». La secció *Cooperativisme sanitari*, amb l'entrevista al president del Koperasi Doktor Malaysia Berhad, comença amb el titular: «Per poder competir, el sector cooperativista sanitari necessita incentius i menys pressió fiscal». El segueix una sèrie de notícies, com la signatura d'un programa de col·laboració amb la Universitat de València, la publicació de la Memòria de Sostenibilitat de SCIAS, l'acord de l'ACI i la UE per reforçar el cooperativisme o la renovació de la flota del Servei d'Urgències Domiciliàries amb cotxes híbrids que cuiden el medi ambient. Destaquem especialment l'article «El dilema del capital de las cooperatives», publiquen una ressenya de l'informe que ha fet l'ACI en el qual experts diversos donen els seu punt de vista sobre com es poden finançar les cooperatives actualment. Finalitza la revista amb la secció *Cultura*, que inclou un poema, la sinopsi i fitxa d'un film cinematogràfic, unes fotografies de temes variats, les pàgines dedicades a Salvador Espriu i l'acudit /crítica final.

TERRA COMPARTIDA TERRA COOPERATIVA

**21, 22 i 23
d'octubre
de
2016**

Recinte
Fabra i Coats,
Sant Andreu,
BARCELONA

www.firaesc.org
#FESC2016

V FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA

Organitza:

Amb el suport de:

Amb la
col·laboració
de:

